

Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 15.10.2013

Vår ref.: 2013/3326
Deres ref.:

Saksbehandler: Sissel Solbakken

Hørings svar - forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev og takker for muligheten til å komme med innspill til de foreslåtte endringene i universitets- og høyskoleloven. HiOA støtter i hovedsak de foreslåtte endringene som er gode og vel begrunnet, men har kommentarer til noen av forslagene.

Til punkt 3. Klage på vedtak om generell godkjenning av utdanning.

HiOA vurderer det slik at fjerning av klageretten på NOKUTs faglige vurderinger av utenlandsk utdanning, kan svekke rettsikkerheten til de personer dette berører. Vi ser ikke at klageretten på NOKUTSs vedtak svekker tilliten til godkjenningssystemet. Dersom klageretten opprettholdes, vil NOKUT i forbindelse med forberedelse at klagen til klagenemnda, kunne foreta en ny faglig vurdering. Hensynet til søkerens rettsikkerhet bør veie tyngst.

Til punkt 5. Rett til utsatt eksamen

HiOA støtter forslaget om å lovfeste retten til ny utsatt eksamen også skal gjelde dersom studenten har termin tre uker før og tre uker etter ordinær eksamen. Ved å begrense retten til å gjelde tre uker før og etter eksamen, blir både hensynet til studenten og institusjonene ivarettatt.

Til punkt 6. Vedtaksmyndighet for utestengningssaker

HiOA støtter forslaget, som også er i tråd med slik det har vært praktisert ved HiOA etter delegasjon fra styret.

Til punkt 7. Fusk ved «gjennomføring av eksamen»

HiOA støtter presiseringen og anser at den klargjør situasjonen også før eksamen har startet og vil danne grunnlag for en enhetlig praksis mellom institusjonene. Slik vi forstår det er det også en forenkling ved at det slås fast at dette er fullbyrdet fusk. En egen vurdering av om det foreligger fullbyrdsforsett antas dermed ikke nødvendig.

I forslaget presiseres det at fusk også kan foreligge i situasjoner der eksamensoppgaven ennå ikke er delt ut. Av departementets kommentar i punkt 7.2 framgår det at de hjelpemidler en student legger på pulten klar for bokkontroll er de hjelpemidlene studentene akter å ha tilgjengelig under eksamen. Det vises til den meget strenge aktsomhetsplikt for studentene ved eksamen, herunder det å sette seg inn i eksamensreglementet og til også å være svært nøye med hva som skal brukes under selve eksamen. Denne aktsomhetsplikten foreslås nå å gjelde allerede ved innlevering til bokkontroll.

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ingen signatur

Høgskolen i Oslo og Akershus

Postadresse: Pb. 4 St. Olavs plass, 0130 OSLO

Besøksadresse: Pilestredet 46, Telefon: 67 23 50 00, postmottak@hioa.no, www.hioa.no

HiOA har ikke forhåndsinnlevering til bokkontroll, men det foretas kontroll/stikkprøver av de hjelpemidler studentene har tatt med til anvist plass på eksamen. Departementets kommentar om at de finner det klart at å ha med seg ulovlige hjelpemidler inn i eksamenslokalet for å kunne bruke dem under eksamen må anses som fullbyrdet fusk, anser vi som klargjørende for rettstilstanden. Det vil være dekkende også for situasjonen ved HiOA og andre uten forhåndsinnlevering til bokkontroll. Lignende bestemmelser er for øvrig nedfelt i vår forskrift om studier og eksamen.

Analogt kan det være grunn til å vurdere hva som vil være konsekvensen av å plassere ulovlige hjelpemidler utenfor eksamenslokalet, for eksempel på toaletter eller andre steder, med tanke på at disse skal brukes under eksamen.

Til punkt 8. Informasjonsutveksling om vedtak om fusk og bruk av falske dokumenter med meir

HiOA støtter forslaget om å samle bestemmelsene om informasjonsutveksling i en ny bestemmelse i loven.

HiOA mener at et sentralt register/RUST vil bidra til å sikre bedre informasjonsutveksling mellom institusjonene. Vi ønsker i tillegg en bestemmelse om plikt for institusjonen til å innhente informasjon fra RUST, f.eks. i saker om opptak som ikke går via SO.

I saker om fusk er sanksjonen utestengning ved egen institusjon og utestengning fra eksamen ved de øvrige institusjonene etter uhl. Studentene vil da ikke kunne nektes opptak ved en ny institusjon, bare eksamen. Om dette har vært mulig å praktisere slik det er tenkt, er vi usikre på. Uten at det følges opp vil utestengningen kunne bli illusorisk. HiOA ser stadig at denne gruppen utestengte studenter har begynt å studere et annet sted i perioden, noe som altså ikke er forbudt. I seg selv svekker det virkningen av en utestenging.

Punkt 9. Medvirkningsansvar ved fusk på eksamen

Dagens lov har ikke eksplisitt hjemmel til å utestenge studenter som medvirker til fusk. HiOA ser et sterkt behov for gjeninnføring av bestemmelsen og støtter forslaget.

HiOA har ved eksamen under tilsyn (skoleeksamen) i forskrift om studier og eksamen bestemmelser om forbud om kommunikasjon mellom studenter under eksamen. Vi antar at flere institusjoner har tilsvarende bestemmelser. HiOA har hatt tilfeller på skoleeksamen uten at det er oppdaget eller beslaglagt noe, der studenter har levert så like besvarelser at de må ha samarbeidet og dermed kommunisert ved å skrive av fra eller hjelpe hverandre. Det kan være uklart hvem som har ytet hjelp og hvem som har skrevet av. Siden medvirkning ikke er hjemlet i loven, skapes det lett usikkerhet om hva som gjelder, noe som kan føre til at studentene går fri. Dette er svært beklagelig og sender utvilsomt feil signal både til sensorer og til studentene.

Siden kommunikasjon mellom studenter ikke er tillatt på eksamen under tilsyn, er vi av for øvrig av den oppfatning at dette er et regelbrudd som per se kan sanksjoneres med annullering av eksamen også for den som eventuelt har ytet hjelp.

Når det gjelder innleveringer eller hjemmeeksamen foregår det at studenter låner ut/viser fram sine besvarelser som så kopieres både med og uten deres viten og samtykke. Når kravet er en individuell besvarelse, vil begge bli mistenkt for fusk. Etter omstendighetene vil den som ikke har fått hjelp, bare kunne utestenges, men ikke få annullert eksamen. Dette betyr at studentene må være mer forsiktige her både for å unngå å bli mistenkt og for å bli sanksjonert.

Et direkte samarbeid mellom to kandidater som fører til for like besvarelser vil fortsatt kunne føre til både annullering og utestenging av begge kandidater.

HiOA har erfart at også saker som angår hjemmeeksamen blir kompliserte når studentene skylder på hverandre og kommer med forklaringer som viser seg usanne. I disse sammenhengene vil medvirkningsansvar være av stor betydning for løsning av sakene.

Til punkt 10. Dekning av kostnader til advokat i utestengingssaker

HiOA støtter spesielt forslaget til presiseringen om at det er statens sater som skal gjelde. Når det gjelder adgangen til å avkorte salæret mener vi at institusjonene selv bør kunne fatte vedtak om avkortning av salær, og at vedtaket kan påklages til Felles klagenemnd eller departementet. Slike saker vil ta uforholdsmessig lang tid å få avgjort dersom ikke institusjonene selv kan ta stilling til om salæret skal settes ned. Vi forstår forslaget til ny bestemmelse slik at institusjonen selv ikke kan sette ned salæret.

Ved HiOA har antall saker hvor studenten benytter seg av retten til advokat vært økende. Samtidig har størrelsen på salærkravene økt betraktelig og det kan være veldige forskjeller selv for saker med samme problemstilling, som ulovlig samarbeid hvor to studenter benytter hver sin advokat.

Til punkt 12. Politiattestnemnda

HiOA ser klare svakheter ved å legge ned politiattestnemnda. Dersom sakene behandles i en nasjonal politiattestnemnd vil det sikre likebehandling og forutberegnelighet. Den enkelte institusjon behandler få saker og det tar tid å opparbeide erfaring. Avstand til studentene vil hindre at utenforliggende hensyn tillegges vekt i vurderingen av om studenten skal utestenges. Vedlagt saken for nemnda vil institusjonens vurdering og anbefaling følge med, men det vil være opp til nemnda å avgjøre vektingen av de ulike momentene.

HiOA støtter det alternative forslaget om å beholde politiattestnemnda med forenklet saksbehandling ved institusjonene.

Til punkt 13. Klagenemnd og offentlighetsloven

HiOA er enig i at det kan være uhensiktsmessig at departementet er klageinstans for avgjørelser etter offentleglova, og støtter forslaget om at dette overføres til Felles klagenemnd. Felles klagenemnd er et naturlig valg ettersom nemnda fra før behandler klagesaker for sektoren og har en sammensetning og kompetanse som er egnet for dette.

Vi forstår saksgangen slik: Institusjonen avslår en begjæring om innsyn. Avslaget påklages. Klagen går først til institusjons klagenemnd og dersom det ikke gis medhold, videre til Felles klagenemnd som avgjør saken. Dette kan føre til at fristene blir vanskelig å overholde og at det må arrangeres oftere og flere møter i nemndene.

Til punkt 14. Klage over formelle feil

Etter gjeldende § 5-2 fjerde ledd vil institusjonens klagenemnd fatte vedtak om ny sensurering eller ny eksamen som første instans. Det framkommer ikke noe av loven om det er klageadgang på vedtak etter § 5-2 fjerde ledd. I Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2012/1824 slås det fast at det er klageadgang på vedtak etter § 5-2 første ledd. Departementet er etter fvl. § 28 klageorgan i slike saker.

HiOA er av den oppfatning at når det nå foreslås i § 5.2 femte ledd at institusjonens vedtak kan påklages til institusjonens klagenemnd, så er det en fornuftig opprydding og klargjøring av situasjonen.

Vi er også enig i at alternativ 1 legges til grunn, dvs. at den alternative fagavdeling behandler saken i første instans, og klageorgan er institusjonens egen klagenemnd. Dette er en løsning som vil ta kortere tid enn alternativ 2 der institusjonens klagenemnd er første instans og Felles klagenemnd er klageorgan.

Til punkt 15. Gjennomføring av klagesensur

Forslaget er i tråd med HiOAs praksis. Dette vil føre til lik og enhetlig praksis i sektoren og støttes.

Til punkt 18. Innstegsstilling – ansettelse på innstegsvilkår

Dersom midlertidige stillinger utvides til også å omfatte innstegsstillinger, støtter HiOA alternativ 2 i endringsforslaget. Dette vil gi institusjonene fleksibilitet. Samtidig understreker vi at hensynet til forutsigbarhet i vurderingen av kandidater i innstegsstillinger må vektlegges sterkt.

Punkt 19. Enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 7-6 andre ledd

HiOA støtter forslaget. Hvilke vedtak som etter uhl er å anse som forvaltningsvedtak eller enkeltvedtak etter forvaltningsloven, er det en fordel å få presisert slik at det ikke foreligger noen tvil. Herunder er også avgjørelse i sak om klage over formelle feil ved eksamen etter § 5-2 tatt med, noe som er en viktig klargjøring.

Med hilsen

Kari Toverud Jensen
rektor

Ann Elisabeth Wedø
høgskoledirektør